

Sagn fra Thy.

Samlede efter Folkemunde af S. Ditlevsen.

Ligesom det har sin Betydning at lære vore Fædres Sæder, Skikke og øvrige Forhold at kende, således har det også sin Betydning, som jeg dog ikke her skal komme nærmere ind på, at lære de Sagn og Ordsprog at kende, der er gået i Arv fra Slægt til Slægt. Jeg har derfor gennem en Årrække samlet ind på dem og skal her for Årbogens Læsere gengive enkelte af dem således, som de er mig fortalte:

Sagnet om Karl Blek.

I Vang Sogn, tæt ved søndre Side af Vandet Sø, ligger Gården Nystrup. Det er endnu en køn Gård, men i ældre Tider skal den have været meget stor og ligget tæt ved Havet. Det ældste Nystrup skal være bleven ødelagt af Sandflugt, og efter gamle Folks Sigende skal Gården tre Gange være flyttet længere ind i Landet, medens Klitterne nu dækker dens tidligere Marker og Enge. Ude i Klitterne mener man endnu at kunne påvise to af Gårdens tidligere Standpladser. Medens Gården endnu lå på en af disse, boede på den en mægtig Herremand ved Navn Karl Blek. Denne Karl Blek holdt meget af Hunde, især små Hunde, og når han red eller gik ud, var han altid ledsaget af en stor Flok af dem, og det kunde altid på Hundeflokkens Bjæffen og Piben høres, når han var på Farten. Han var en Gang kommen i Strid med så meget en slem adelig Frue nede i Vendsyssel, og hun var bleven så indædt gal på ham, at hun, hvad det så skulde koste, vilde have Livet af ham. Hun underkøbte nu sin Skytte til at rejse til Thy for på en eller anden Måde at få gjort det af med ham, og, som et Bevis på, at han virkelig havde fået Karl Blek af med Livet, skulde Skytten bringe hende de Guldknapper, han altid bar på sit Bryst. En Søndag, da der var en stærk Tåge, og Karl Blek var reden til Kirke i Vang, lagde Skytten sig på Lur efter ham. Da nu Hundeglammet lød lige ud for Skytten, skød denne på Lykke og Fromme, han kunde jo ikke se for Tågen, men han ramte alligevel så godt, at Karl Blek styrtede død om. Skytten skar nu Knapperne af, rejste hjem og fik sin Belønning. Morderen blev ikke opdaget før nogle År efter. Det traf sig nemlig således, at Skytten et Steds i Udlandet traf sammen med en Del Herrer, og de kom til den ene efter den anden at rose sig af deres Bedrifter, og Skytten, der ikke vilde stå tilbage, kom til at prale af, at han havde slået en Kalv ihjel, der bar Guldbær under Hagen. Da han havde sagt dette, trådte en af Herrerne frem og råbte: "Så er det dig, der har skudt min Broder, Karl Blek", hvorover Skytten blev så forfjamsket, at han straks tilstod alt og fik sin fortjente Straf. For en Del År siden fortalte en Fisker, at da han som Dreng en Dag i tåget Vejr gik og vogtede Fårene på

det Sted, hvor Karl Blek blev skudt, faldt der pludselig et Skud ved Siden af ham, og Fårene tog Flugten til alle Sider. Det var naturligvis, mente Fiskeren, Skyttens Genfærd, og Fårene var bleven bange for Hundene.

Lindormen i Kløv Bakke.

I en Bakke i Kløv nord for Thisted ligger en forfærdelig Lindorm. En Gang var der en Doktor i Thisted, der vilde tage sig på at grave den ud og dræbe den.

Det kunde nok lade sig gøre, når blot han kunde få nogle til at hjælpe sig, og de vilde bære sig ad, som han gav Anvisning på. Der var Folk nok, der vilde hjælpe ham dermed, for det var jo rart at få den ødelagt, inden den en Gang brød ud og gjorde Ulykker der i Egnen, og tilmed var det jo ikke utænkeligt, at den jo lå og rugede over en hel Del Guld og Sølv, som den Slags Uhyrer har for Skik. Doktoren havde en Flaske med nogle blå Dråber i, det var det eneste, der kunde slå den ihjel, men disse Dråber skulde også hældes lige i Nakkehulen på den. Han gav nu Folkene, der skulde hjælpe ham, Forklaring over, hvorledes de skulde bære sig ad, og viste dem, hvor de skulde grave for at træffe Lindormens Nakke, men han tilføjede, at dersom han ikke fik Held til at træffe den bestemt på rette Sted, var de udsatte for stor Fare, og den vilde volde forfærdelige Ulykker. Da Hjælperne havde fået den Besked, var der ingen, der havde Lyst og Mod til at hjælpe, de listede af den ene efter den anden, og da Doktoren ikke ene kunde magte Lindormen, fik den Lov at ligge i Fred, og hvis den ikke senere er bleven fældet, må den jo ligge der endnu.

Ellekonen på Lindholm.

Ude i Limfjorden mellem Thy og Mors ligger en lille Holm. Den hører til Boddum Sogn og har Navnet Lindholm. På den boede i gamle Dage en Ellekone, der ejede to røde Køer. Boddumboerne mærkede nok, at disse her to Køer hver Nat græssede på deres Marker, og skønt de ikke mærkede til, at de gjorde nogen Skade, kunde de alligevel ikke tåle det, hvorfor de blev enige om at følges ad hen til Højen, hvor Ellekonen boede, og sige hende, at hun helst måtte holde sine Køer på sit eget. Hun bad dem nu mindelig om, at de vilde lade hende være i Fred; hvis de vilde det, lovede hun dem, at Boddum skulde blive til en Købstad, og Brokær, et Kær mellem Boddum og Dover, til en Skov; men dersom de gjorde hende Fortræd, skulde Boddum aldrig blive fri for onde Tider og gale Folk. "Og", sagde hun, "hvis jeg ikke må blive i Thy i min Jordskov, flytter jeg til Mors i min Stenskov". I det samme, hun havde sagt dette, kom Mændene til at se sig om, og det så ud, som om Boddum By stod i lys Lue. Uden at svare Ellekonen

noget, skyndte de sig hjem, men da de kom til Byen, var der ikke Spor af Ild at opdage. De vilde nu gerne give Ellekonen Lov til at være i Fred og vendte derfor om for at lade hende det vide. Da de atter kom ned til Fjorden, så de, at hun allerede var rejst; thi hun sejlede ude på Fjorden i sit Asketrug med begge sine røde Køer. Hendes Sejlads efterlod en blank Stribe i Vandet, som endnu kan ses.

Fruen fra Irup.

På Herregården Irup skal engang have boet en rig Frue, som var meget pragtsyg, og altid kørte hun med fire Heste for sin Vogn. En Dag, hun var

ude at køre, løb Hestene løbsk, og de løb gennem en By, som hedder Vebberstoft, der ligger tæt ved Gården. Der løb de ned ad en Bakke og styrtede ned i et dybt Hul i en Tørvemose, hvor både Hestene, Vognen og Fruen forsvandt fuldstændig. Hun havde en kostbar Skat med sig i Vognen, og både den og de Kostbarheder, hvormed hun selv var pyntet, forsvandt så dybt nede, at intet Menneske kan nå dem. Der er der endnu en Kilde, der kaldes Fruekilde. Hver Nytårsnat kan man se hende komme kørende hen over Bakkerne og forsvinde i Dybet.

(Historisk Årbog for Thisted amt 1914, side 93-96)